

носіїв англійської мови про прецедентні феномени та відбивають особливості їх національно-культурного менталітету. У військовій сфері актуальними, постійно відтворюваними прецедентними феноменами є, головним чином, такі, що корелюють з минулими війнами та реаліями, пов'язаними з ними.

Вивчення вербальних прецедентних феноменів сприяє розумінню культури та історичного досвіду суспільства. Тому важливим є *подальше дослідження* англо-мовних прецедентних імен військової сфери у їх взаємодії з іншими прецедентними феноменами і одиницями непрямої номінації.

Література

Верещагин Е. М., Костомаров В. Г. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного. – М.: Русский язык, 1990. – 246 с. *Вокальчук Г.М.* Роль прецедентних феноменів у творенні авторських лексичних номінацій (на матеріалі української поезії ХХ століття) // Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії. Зб. наук. праць Рівненського держ. гуманітарного ун-ту. Вип. 12. – Рівне, 2004. – С. 47 – 50. *Гудков Д. Б.* К вопросу о словаре прецедентных феноменов // Культурные слои во фразеологизмах и дискурсивных практиках. – М.: Языки славянской культуры, 2004. – С. 251 – 259. *Караулов Ю. Н.* Русский язык и языковая личность. – М.: Наука, 1987. – 264 с. *Нахимова Е. А.* Прецедентные имена в массовой коммуникации. – Екатеринбург: УПИ, 2007. – 207 с. *Селиванова Е. А.* Лингвокультурный аспект коммуникативного шума // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського держ. лінгвіст. ун-ту / Філологія. Педагогіка. Психологія. – Київ: КДЛУ, 2000. – С. 51. *Селиванова О. О.* Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава: Довкілля. – К., 2006. – 716 с. *Сніховська І. Е.* Механізми, засоби та прийоми мовної гри в сучасній англійській мові: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. / Запорізький нац. ун-т. – Запоріжжя, 2005. – 20 с. *Bowyer R.* Dictionary of Military Terms. – Bloomsbury, 2004. – 262 p. *Dickson P.* War Slang. American Fighting Words and Phrases from the Civil War to the Gulf War. – New York, London, Toronto, Sydney, Tokyo, Singapore, Pocket Books, 1994. – 403 p. *Random House Webster's Unabridged Dictionary.* – New York, Random House. – 2001. – 2229 p.

ВАШТАЛОВА К.О.

(Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка)

ПРАГМАТИЧНІ ФУНКЦІЇ МОВЧАННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ПОБУТОВОМУ ДИСКУРСІ

This article focuses on the pragmatic functions of silence within communicative situations in everyday discourse. The communicative silence is analyzed as an illocutionary act. The problems of functional classification of silence are presented.

Key words: *silence, communicative situation, everyday discourse, illocutionary act, pragmatic functions.*

Актуальність обраної теми зумовлена тенденціями сучасної лінгвістики до поглибленого, комплексного вивчення проблем міжособистісної комунікації. Природа комунікативного мовчання аналізується у руслі прагматично-дискурсивної парадигми. Розгляду прагматичного мовчання присвячені роботи Н.Д. Арутюнової, В.В. Богданова, Т. Бруно, Д. Керзона, С.В. Крестинського, А. Яворського, серед публікацій останніх років – праці О.Т. Анохіної, Л.Р. Безуглої, Н.Б. Корнілової, О.Є. Носової, Д.Б. Мухаметова, О.С. Радіонової та інш. Тим не менш, функціонально-

прагматичний потенціал комунікативного мовчання залишається недостатньо висвітленим.

Предметом дослідження у даній статті є прагматичні функції мовчання, *об'єктом* вивчення є англomовний побутовий дискурс на матеріалі фільму «Кава та цигарки» сучасного американського режисера та сценариста Дж. Джармуша.

Метою дослідження є виділення та аналіз прагматичних функцій силенціального акту в англomовному побутовому дискурсі. Відповідно до поставленої мети у статті вирішуються наступні *завдання*: окреслити особливості побутового дискурсу; розглянути мовчання як компонент невербальної комунікації та як окремий вид іллокутивного акту; висвітлити основні проблеми функціональної класифікації силенціальних актів; виділити прагматичні функції мовчання в англomовному побутовому дискурсі на матеріалі фільму Дж. Джармуша «Кава та цигарки».

З лінгвістичної точки зору дискурс є складним комунікативним явищем, який, окрім тексту, містить ще й екстралінгвістичні фактори, необхідні для його розуміння. Дискурс є мовленням, вписаним в комунікативну ситуацію. Побутовий тип дискурсу (поряд з науковим, офіційним, публіцистичним та художнім) виділяють за функціональним стилем, що визначається сферою людської діяльності [Кибрик 2009, с.10]. На думку В.І. Карасика, побутовий дискурс, разом із буттєвим, є складовою неофіційного особистісно-орієнтованого типу дискурсу. Якщо в офіційному дискурсі мовець виступає представником певного соціального інституту, то для неофіційного типу характерним є розкриття мовця як особистості у всьому багатстві її внутрішнього світу. Це природний, вихідний тип дискурсу, що засвоюється з дитинства. Побутове спілкування відбувається між добре знайомими людьми, а його метою є підтримання контакту та вирішення поточних проблем. Логіка і структурне оформлення висловлювань часто порушуються, основний зміст окреслюється спонтанно, пунктирно. Лексичний фонд таких висловлювань характеризується наявністю зниженої жаргонної лексики. Семантика лексичних одиниць є нечіткою і рухомою, тому їх можна легко замінити субститутами, зокрема займенниками і вигуками. Мовленнєві одиниці мають конкретну денотативну співвіднесеність, що уможлиблює їх заміну невербальними знаками. Загалом особливістю побутового дискурсу є значне переважаєння невербальних засобів комунікації [Григорьева 2007, с. 53].

Одним із невід'ємних компонентів комунікації є мовчання. С.В. Крестинський стверджує, що мовчання є «чутною формою невербальної поведінки», оскільки відсутність мовлення сприймається органами слуху. Невербальним мовчання є тому, що передбачає вплив на адресата за допомогою немовленнєвих засобів, а ознак вербальності набуває внаслідок виконання своїх функцій у дискурсі [Шабанова 2007, с. 185].

Предметом зацікавлення прагмалінгвістики є виключно комунікативно значуще мовчання, що виділяється на основі наступних критеріїв: а) усвідомлюване, навмисне використання мовчання з боку відправника; б) обізнаність реципієнта про інтенційний характер мовчання; в) володіння спільними знаннями щодо значення мовчання. За своєю структурою та семантикою прагматичне мовчання є мовленнєвим актом, оскільки містить основні його складові: пропозиційний зміст, локуцію, іллокуцію та перлокуцію. За С.В. Мелікян, пропозиційний (інтрасиленціальний) зміст мовчання становить та думка, яку адресант через певні причини не висловлює під час силенціального акту. Прагматичне мовчання є нульовим локутивним актом, тобто комунікативно значимою відсутністю очікуваного мовленнєвого акту. Мовленнєвий

акт мовчання має іллокутивну силу, оскільки виражає певні інтенції адресанта і слугує засобом досягнення комунікативної мети. Ілокутивна сила мовчання зазнає модифікації і може мати різний ступінь вияву залежно від комунікативного контексту. Водночас силенціальний акт має перлокутивний (постсиленціальний) ефект, оскільки впливає на адресата та його подальшу поведінку. Силенціальний акт передбачає наявність адресанта, адресата та комунікативної ситуації (інтеракційного контексту) [Меликян 2000, с. 48-52].

Розгляд ситуацій, що входять в екстенціонал мовчання підтверджує, що в семантику слів на позначення мовчання вбудоване заперечення, що характеризує ненормативний стан справ. Комунікативні ситуації різняться за ступенем конвенційності. Найбільш нормованим є діалог, тому на його фоні чітко видно контури мовчання, як пропущеної мовленнєвої реакції. [Арутюнова 1994, с. 110] Сутнісне наповнення мовчання отримує тільки на фоні діалогічного спілкування. Смысловое навантаження мовчання визначається умовами конкретного мовленнєвого акту, діалогічною ситуацією, соціально-психологічними та лінгвокультурними факторами, а також контекстом спілкування [Мухаметов 2009, с. 7]. Отже, якщо мовленнєвий акт може виконувати свої прагматичні функції безпосередньо, то силенціальний акт є суто контекстуальним. Оскільки мовленнєві акти перебувають у постійній взаємодії, аналіз прагматичного контексту також має бути динамічним.

Прагматичне мовчання є поліфункціональним і полісемантичним. Воно включає увесь спектр значень, що може бути вираженим за допомогою вербальних та невербальних кодів. Загальна система класифікації прагматичних функцій мовчання і методів їх визначення та диференціації досі не розроблена. Співставлення інтерпретацій акту мовчання різними вченими є проблемним, оскільки виокремлені функції різняться за кількістю, назвою, змістом, а також за критеріями класифікації. Насамперед виділяють мовчання адресанта (мовчання-слухання, мовчання-реакція, що є нормативним і виконує *ролемаркуючу функцію*) та мовчання адресата (мовчання замість мовлення, мовчання-каузація, що порушує норму і таким чином виконує *інформативну функцію*) [Богданов 1997, с. 22-23]. Дослідниця С.В. Мелікян структурує власну функціональну класифікацію мовчання відповідно до зазначених комунікативних ролей. Виключно з боку адресанта мовчання виконує *контактну функцію*. Таке мовчання є маркером повного порозуміння між людьми, коли для встановлення контакту слова є зайвими. У свою чергу мовчання адресата, що прагне уникнути розмови з певною людиною чи спілкування загалом, виконує *дисконтактну функцію*. Незалежно від учасника комунікації мовчання може сигналізувати про завершення розмови чи вичерпаність певної теми і бажання перейти до іншої – *термінаційна функція*.

Адресант може брати паузу, щоб певним чином акцентувати зміст свого повідомлення. У такому випадку мовчання виконує *риторичну функцію*. Розрізняють катафоричну паузу (нагнітання атмосфери очікування, привернення уваги – *аттрактивна функція*), а також – анафоричну (підкреслюється значення попереднього повідомлення та очікується відповідна реакція – *вичікувальна функція*). Силенціальний акт може свідчити про здійснення співрозмовниками певних ментальних операцій у даний момент. Пауза береться, аби зосередитись, продумати наступну репліку, знайти переконливі аргументи у відповідь. Так реалізується *медитативна функція* певного комунікативного акту. Мовчання також може бути експресивно забарвленим, оскільки завжди імпліцитно виражає емоційний стан адресанта (*емотивна функція*) або ставлення адресата до почутого (*оціночна функція*)

[Меликян 2000, с. 48-52]. Комплексний аналіз функціональних класифікацій мовчання різних авторів свідчить про суперечливе трактування *інформативної функції* силенціального акту, що може загалом виступати еквівалентом будь-якої комунікативної дії (за С.В. Крестинським), або ж конкретно слугувати засобом приховання інформації адресантом (за С.Ю. Даніловим) чи виражати недовіру адресата до почутого (за С.В. Мелікян) [Шабанова 2007, с. 186-7]. Крім того, мовчання можна розглядати як особливу комунікативну стратегію. Відповідно виділяють *стратегічну функцію* мовчання [Носова 2009, с. 89-95].

Особливістю інтерпретації мовчання у кінодискурсі, на відміну від художнього тексту, є переважна відсутність авторських коментарів і мовних засобів екстеріоризації силенціального ефекту. Кінодискурс є складним явищем, невербальна складова якого подається не через опис, а у вигляді конкретно чуттєвого образу. Кінодискурс значно ширший за початковий і режисерський сценарій, тому основним джерелом контекстуальної інформації стає аудіовізуальний ряд під час безпосереднього перегляду фільму [Зарецкая 2009, с. 44].

Проаналізуємо прагматичні функції мовчання у фільмі «Кава та цигарки» сучасного американського режисера та сценариста, представника незалежного кінематографу, Дж. Джармуша. Вибір матеріалу обумовлений посиленою увагою режисера до проблем міжособистісної комунікації та інтенсивною різноманітною репрезентацією силенціальних актів. Важливо, що обраний для аналізу фільм побудований на імпровізації акторів, які переважно грають самих себе у низці буденних ситуацій. «Кава та цигарки» є збірником 11 чорно-білих кіноновел, що були зняті протягом 1986-2003 рр. Дія переважно відбувається у недорогих кав'ярнях за чашкою кави (у новелах № 9 та 10 – чаю), і Дж. Джармуш ретельно фіксує кожен комунікативний хід інтерлокуторів на «шаховій дошці» спілкування (у більшості кіноновел обов'язковою є горішня зйомка клітчастої скатертини на столі, за яким сидять співрозмовники). Фільм Джармуша побудований переважно на діалогах, що увиразнюють функціональний потенціал мовчання [Abeel 2003; Raskin 2002, p.42-44].

У комунікативних ситуаціях, представлених у фільмі, мовчання часто виконує *емотивну функцію*, і свідчить про *психологічний дискомфорт* співрозмовників. Наприклад, у новелі «*Strange to meet you*» про емоційне напруження свідчать такі невербальні маркери, як тремтіння рук і зловживання кавою та цигарками. Позначаються також несприятливі умови спілкування – гучна музика, незатишність приміщення, низька якість обслуговування (зробивши ковток кави, один з персонажів корчить гримасу відрази). Емоційний стан також є вербально маркованим, оскільки персонажі відкрито говорять про свою знервованість і напруження: « – *You're wound up? I'm wound up, too*». Крім того непорозуміння між персонажами виникає через лінгвокультурний бар'єр. Роберто – італієць, що погано володіє англійською. Його мовлення не відповідає граматичній нормі та значно обмежене фразами-кліше. Водночас він не розуміє висловлювань американця Стівена, зауважуючи: « – *I don't understand nothing*», хоча жестами усіляко намагається підтримати співрозмовника і виразити свою прихильність, адже італійській культурі властива більша відкритість у виявленні почуттів. Непорозуміння стає на заваді виконанню комунікативних цілей, викликаючи нудьгу і пошуки приводу піти геть: « – *You go... – Do you mind? – Yes, me, too. I prefer, yes. (pause, 6 seconds) Steve, yes. (pause, 12 seconds) When do you leave? – The United States? – No, here*». Натяк на відчуження акторів зафіксовано навіть у назві кіноновели, що являє собою модифікований варіант усталеного виразу «*nice to meet*

you» (*strange – чужий, незнайомий; дивний*). У даному випадку імплікована емоція є негативно позначеною [Радионова 2001, с. 127].

Оціночно не маркованим є вираження емоції здивування, що яскраво представлена у кіноновелі «*Twins*». Ідентифікувати прагматичне навантаження мовчання допомагає не лише спостереження за мімікою (підняті брови, широко відкриті очі), але й мовленнєвий контекст. Офіціант набридає своїми байками про Елвіса Преслі двом молодим відвідувачам Мемфісу, прийнявши їх за палких шанувальників, що приїхали відвідати місцевий меморіальний музей легендарної зірки. За браком попередніх знань про близнюків, офіціант шалено здивований, коли не помічає жодного зацікавлення в очах співрозмовників, які до того ж різко вказують на суттєві вади згадуваного кумира: «*So what? What are you saying? What's the punch line? – (silence, 3 seconds) Y'all are Elvis fans? – No! – ... (silence, 3 seconds)*».

Медитативна функція мовчання яскраво висвітлена в останній новелі «*Champagne*». Перед нами два літні чоловіки – працівники арсеналу під час десятихвилинного перекуру. Один із них глибоко занурений у свої ностальгійні спогади, про що свідчитимуть його замислений вираз обличчя (закриті очі, трохи припідняті брови та зморщене чоло), дослухання до вібруючої у повітрі старої мелодії та тост за Париж 20-х рр. XX ст. Стурбувавшись мовчанням свого співробітника, другий чоловік отримує таку відповідь на своє питання: «*– ... (silence). – What's up? – I don't know. I feel so divorced from the world. I've lost touch with the world*».

Прикладом вираженої дисконтактної функції мовчання є кіноновела «*Renée*». Молода вродлива актриса, усамітнівшись за столиком і приготувавши собі каву потрібної консистенції, обурюється на безтактового офіціанта, який постійно підходить знайомитись і без дозволу підливає напій. Наступного разу вона реагує односкладними відповідями чи суцільним мовчанням, яке супроводжується жестом долоні, що прикриває чашку, таким чином виражаючи своє небажання продовжувати розмову: «*– Hi. – ... (silence, 4 seconds). – Sorry. Sorry about the coffee. – ... (silence, 47 seconds). – Does your name happen to be Gloria? – No. – 'Cause I thought maybe you... You're not friends with... – ... (silence, 4 seconds). – Sorry. – ... (silence, 34 seconds). – So can I get you something else?*».

Інформативна функція силенціального акту найкраще представлена у новелі «*No Problem*». У кав'ярні зустрічаються два афроамериканці – близькі друзі, які давно не бачились. Ісаак розпитує Алекса про його справи, однак отримує усталену беззмістовну відповідь. Крім того про брехню свідчить несинхронізованість вербальної та невербальної поведінки Алекса, оскільки привітання він вимовляє з байдужим виразом обличчя, після чого наступає відчужене мовчання: «*– Good. I'm very happy to see you. – I'm happy to see you, man. – ... (silence, 17 seconds). – It's just that since I didn't see you for so long and you called to say you wanted to see me, I thought maybe something was wrong. – No. I just wanted to see you, that's all. – Me, too, man. I wanted to see you, too. – ... (silence, 11 seconds). – Are you sure there's nothing you want to tell me?*». Ісаак трактує таку поведінку друга, як недовіру до себе і бажання приховати якусь проблему. Вкотре здійснивши спробу встановити контакт і натикнувшись на цілковиту непроникність, Ісаак ділиться своїми думками з Алексом: «*You know, I'm your best friend. You should feel completely free to tell me the truth. To tell me whatever is bothering you. – Cut the shit. – Okay, I understand*». Отже, якщо до цього Ісаак мовчав, потім відповідав питанням на питання, то тепер він вдається до низького жаргону, що свідчить про крайній рівень роздратування. Зрештою, Ісаак знаходить привід піти, тоді як Алекс розкидає гральні кості на шаховій скатертині, що

може вказувати на згубну пристрасть до азартних ігор, яку він і намагався приховати від товариша. У даному випадку прагматичне мовчання виконує не лише функцію приховання інформації, але й емотивну та дисконтактну функції, що свідчить про синкретичне функціонування комунікативного мовчання в англomовному побутовому дискурсі.

Промовистість прагматичного мовчання, яке підлягає комунікативній інтерпретації, має й свою формальну протилежність – так зване «пустослів'я», яке наближається до мовчання з огляду семантичного наповнення сказаного. Яскравим прикладом такого мовчання є максимально конвенціалізовані, «симулятивні» діалоги, які часто завершуються мовчанням остаточного відчуження [Сливинський 2006, с.12]. Персонажі кіноновел Дж. Джармуша неодноразово стверджують, що «кава та цигарки» - це особлива комбінація, своєрідний соціальний ритуал, адже часто замість пропозиції зустрітися лунає запрошення «на каву» (чай/пиво) чи «на перекур». Том Вейтс у новелі «*Somewhere in California*» висловлює думку, що ми належимо до «покоління кави та цигарок». Спілкуванню присвячуються лише невеличкі перерви у щільному графіку. Сам факт надмірного вживання цих речовин свідчить про депресивний стан: кави як засіб збереження тону в умовах шаленого темпу життя та цигарки як засіб подолання стресу. Спільне здійснення даного «ритуалу» на певний час зближує співрозмовників, однак згодом сьорбання кави та паління стають лише заповнювачами гнітючих пауз у спілкуванні. Крім того, пристрасть до цих шкідливих звичок може слугувати приводом до конфлікту, ще більше загострюючи атмосферу напруження, яка передається за допомогою силенціальних актів («*Those Things'll Kill Ya*»). Варто наголосити, що дослідники оцінного потенціалу та стратегічних ресурсів мовчання окреслюють загальну тенденцію до превалювання негативної оцінки актів мовчання у сучасному західному суспільстві [Носова 2009, с. 114; Рудик 2005, с. 94].

Отже, мовчання як невербальний засіб комунікації та особливий іллокутивний мовленнєвий акт становить значний компонент англomовного побутового дискурсу. У розглянутих фрагментах дискурсу прагматичні функції мовчання слугують впливу на співрозмовника шляхом вираження негативного спектру емоцій, відчуженого занурення у власні роздуми, небажання підтримувати розмову та намагання приховати інформацію. Відповідно в результаті дослідження виділено емотивну, емотивно-оціночну, медитативну, дисконтактну та інформаційну функції комунікативного мовчання, а також виявлено синкретичний характер їхньої взаємодії. Вираженою тенденцією є домінування у фільмі силенціальних актів, що реалізують негативні інтенції інтерлокуторів. Слід зазначити, що у США, державі емігрантів, конфліктність та відчуження є характерними рисами комунікації та соціальної інтеракції загалом. Таким чином прагматичні функції мовчання віддзеркалюють соціокультурні особливості англomовного (американського) побутового дискурсу. З огляду на поліаспектність та поліфункціональність силенціальних актів перспективним є подальше дослідження прагматичного потенціалу мовчання у різних типах дискурсу.

Література

Арутюнова Н.Д. Молчание: контексты употребления // Логический анализ языка: Язык речевых действий. – М.: Наука, 1994. – С. 106-117. Богданов К.А. Очерк по антропологии молчания. - СПб.: Русский христианский гуманитарный институт, 1998. – С. 272. Григорьева, В.С. Дискурс как элемент коммуникативного процесса: прагмалингвистический и когнитивный аспекты: монография. – Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2007. – 288 с. Зарецкая А. Н. Фильм и киносценарий как взаимосвязанные дискурсы // Вестник Челябинского государственного университета, 2009. – № 34

(172). Филология. Искусствоведение. Вып. 36. – С. 43-46. *Кибрик А.А.* Модус, жанр и другие параметры классификации дискурсов // Вопросы языкознания, № 2, 2009. – С. 3-21. *Носова О.Е.* Стратегические ресурсы молчания // Вестник Челябинского государственного университета, 2009. – 13 (151). Филология. Искусствоведение. Вып. 31. – С. 89-95. *Меликян С.В.* Функция молчания в коммуникативном поведении человека // Русское и финское коммуникативное поведение. Воронеж: Изд-во ВГТУ, 2000. – С. 47-52. *Мухаметов Д.Б.* Молчание как компонент диалогического компонента текста в прозаических произведениях А.П. Чехова // автореф. дис. канд. филол. наук. – Ростов-на-Дону, 2009. – 27 с. – рус. *Радионова Е.С.* Семантика и прагматика молчания // Российский Лингвистический Ежегодник (РЛЕ) (Лингвистический ежегодник Сибири (ЛЕС)) Выпуск 3, 2001. – С. 121-130. *Рудик І.М.* Оцінний потенціал комунікативного акту мовчання // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка (27), 2005. – С. 112-115. *Сливинський О.Т.* Феномен мовчання в художньому тексті (на матеріалі болгарської прози 60-90- х рр. ХХ ст.): автореф. дис. канд. філол. наук: 10.01.06 // Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Т., 2007. – 19 с. *Шабанова Я.В.* Речевой акт “молчание” в структуре вербальной и невербальной коммуникации // Язык, коммуникация и социальная среда, 2007. – Вып. 5. – С. 183-192. *Abeel Erica*, Looking for Love over Nicotine and Caffeine: Jim Jarmusch Talks About "Coffee and Cigarettes", Indiewire interview, 2003. [URL – http://www.jim-jarmusch.net/films/coffee_and_cigarettes/read_about_it/looking_for_love_over_nicot.html]. *Raskin Richard*, The Art of the Short Fiction Film: A Shot by Shot Study of Nine Modern Classics, Chapter 2 “Coffee and cigarettes”, McFarland & Company, 2002. – p. 36-50.

ГОЦА Н. М.

(Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка)

ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ПОЗИТИВНОЇ / НЕГАТИВНОЇ ОЦІНКИ СУЧАСНОГО ЖІНОЧОГО АФРО-АМЕРИКАНСЬКОГО РОМАНУ

In the article one of the women's language basic characteristic, namely connotative, is examined. Its main usage aspect and functions are defined. Differences in qualitative structure of connotative words are defined.

Key words: *gender, emotive- connotative aspect of language, connotative lexicon, axiological unit.*

Важливим аспектом у визначенні лексично-стилістичних характеристик мовлення є, безумовно, емоційно-конотативний. Г. Приходько говорить про те, що відношення між оцінкою та емоціями носить „причинно-наслідковий” характер. А взаємодію між ними можна визначити як „оцінка – це думка об’єкта про цінність об’єкта для нього, а емоція – це переживання суб’єктом цієї думки” [Приходько 2009, с. 44]. Не слід забувати і про те, що поєднання цих двох аспектів віддзеркалює національно-культурні особливості мовця, що, в свою, чергу, здійснюється через оцінну лексику [Приходько 2009, с. 46].

Так як оцінка є універсальною через свою присутність у всіх мовах світу та на усіх етапах розвитку різних народів, то це свідчить про її „багатогранність” та потребу вивчати дану категорію у багатьох напрямках, таких як когнітивний, стилістичний, прагматичний та ін [Четверікова].

Оцінна лексика займає одну із провідних ланок у мовленні. **Актуальність** даної тематики зумовлена тим, що систему оцінних концептів, що виникають в результаті „концептуалізації дійсності з оцінної точки зору”, а саме „з позицій поглядів і оцінок людини, які в свою чергу формуються на основі інтерпретативного досвіду